

Kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački
Homilija na blagdan bl. Alojzija Stepinca
Zagreb, Katedrala, 10. veljače 2014. godine.
Liturgijska čitanja: *2Kor 1,3-7.8b-9.12; Iv 12,23-28*

Preuzvišeni Apostolski nuncije u Hrvatskoj,
braćo biskupi, prezbiteri i đakoni,
redovnici i redovnice,
dragi hodočasnici, predraga braćo i sestre u Kristu!

1. Zahvaljujući Isusu Kristu, tom Božjem zrnju, večeras smo ovdje. Isus Krist naš Gospodin, za nas je došao na svijet, utjelovio se, pao na zemlju i na križu se nad njom uzdigao te donio plodove uskrsnuća. On nam je darovao vjeru i utjehu kojom nas ne prestaje tješiti, kako nam je navijestio apostol Pavao.

Zahvaljujući tom zrnju niknula su svjedočanstva po životima kršćana, među kojima najviše privlači nesebična ljubav mučenika. Zahvaljujući zrnju ljubavi i večeras se hranimo Riječju Božjom i Kruhom života, da bismo nosili Radosnu vijest i čuvali pouzdanje u nevoljama i kušnjama života.

Braćo i sestre, večeras smo okupljeni na poticaj Božjega Duha koji je u nama. Njemu smo se odazvali, da bismo bili dio Crkve koja moli i koja iznova osjeća koliko nam je potrebna snaga otajstva koje preobražava čovjekov život. A Bog je na poljima svijeta i u ljudskim srcima ostavio jasne tragove svoje prisutnosti koje ne mogu previdjeti iskreni tražitelji istine.

Ipak, na istom je polju posijano i zrnje zla. Zlo guši nadu, unosi nemir i razdore; širi tugu. Zlo je nametljivo i sebično, ali ujedno površno i plitko; dovoljno snažno za ranjavanje, ali preslabo da bi izliječilo. Zlu nije stalo do plodova od kojih se može živjeti. Zlo namjerno sužava pogled, izabire privlačne ciljeve i uvjerava da se bez njih ne može; štoviše da ih je lako postići.

Zlo ne daje uporišta i usmjerenja, nego samo nejasne naznake koje ne mare za prošlost, niti usmjeruju prema budućnosti. Njegovo je obilježje nestabilnost i nemir, a prožeto je osjećajima dugovanja i krivnje. Ljude lako zarobi ono što je prolazno te ih ostavlja u pustoši, nemoći, ravnodušnosti i beznađu.

2. Slaveći blagdan blaženog Alojzija Stepinca, iz godine u godinu obnavljamo spomen, koji ima obilježja suprotna plodovima zla. Spomen blaženog Alojzija nas iz nemira uvodi u mir; iz nestabilnosti u postojanost; iz izgubljenosti u sigurnost; iz beznađa u nadu; iz ravnodušnosti u ljubav; iz grijeha u milost. U spomenu blaženog Alojzija susrećemo se i s mučeništvom u kojem se očituje čista i nesebična ljubav koja vodi do herojskoga svjedočenja krjeposna života.

Kada papa Franjo u svojoj apostolskoj pobudnici *Radost evanđelja*, govori o misijskoj preobrazbi Crkve, on naglašava svjedočanstvo mučeništva. Posebno je zanimljivo da to čini u povezanosti sa zrnjem, s činjenicom da na istome polju rastu dobri plodovi i kukolj.

Govoreći o Crkvi kao evangelizacijskoj zajednici, Papa piše da ona »prati ljude na svakom koraku koji čine na svom putu, ma koliko on mukotrpan i dug bio. Dobro su joj poznata duga čekanja i apostolska ustrajnost. U evangelizaciji poglavitu važnost ima strpljivost i ona ne mari za vremenska ograničenja. [...] Brine se za zrno i ne uznemiruje zbog kukolja. Kada vidi da u žitu niče kukolj, sijač ne gundā i ne diže uzbunu zbog toga. On nalazi načina da se Božja riječ ucijepi u neku konkretnu situaciju i dadne nove plodove, premda se

oni na prvi pogled čine nesavršeni i nepotpuni. Učenik je spreman uložiti čitav život, sve do mučeništva, kao svjedočanstvo za Isusa Krista» (RE, 24).

3. Mučenici nam pomažu da kršćanstvo prihvatimo kao izbor i potiču hrabrost ustrajnosti sve do smrti, kao i spremnost da svoj život položimo za Isusa kako bismo u punini Božjoj s njim i uskrsnuli. Drugi vatikanski koncil kaže da mučeništvo, po kojem učenik postaje sličan Učitelju, Crkva smatra osobitim darom i najvećim dokazom ljubavi (usp. LG, 42).

Kršćanski su mučenici potvrda ljudske vezanosti uz ljubav, uz Božju ljubav, uz izvor bez kojeg čovjek gubi smisao. Mučenici su uvijek privlačili istinom koja u njima progovara. Zbog toga su mučenici najrazgovjetniji i najuvjerljiviji poziv na nasljedovanje – ne njih samih, nego Boga.

U snazi zajedništva života koje se uspostavlja po Duhu Svetom između Krista i mučenika, sam Krist nastavlja živjeti u svojim izabranicima koji se u slobodi svoga bića otvaraju djelovanju Duha Svetoga. Zbog tog životnog zajedništva između Krista i mučenika, koji su živi udovi Mističnog tijela Kristova, sam Krist po svome Duhu govori i djeluje u njima.

Mučeništvo u prvom redu pretpostavlja temeljitu vjeru u Boga. »U Tebe se, Gospodine, uzdam!«, bilo je biskupsko i životno geslo blaženog Alojzija. Izraz je to vjere koja pokreće i usmjeruje čitavu osobu i koja se u nadi potpuno predaje Bogu. Mučeništvo daje ozbiljnost kršćanskom životu. Bez misterija križa gubi se kršćanski identitet, a kršćanstvo tada upada u utopijski bijeg prema zatvorenoj ovozemaljskoj budućnosti.

4. Ova prvostolnica, i zemni ostaci našega Blaženika u njoj, magnet su koji privlači i okuplja hrvatske vjernike. Na grob blaženog Alojzija tijekom cijele se godine hodočasti, tu se donose svjedočanstva vjere, polažu zavjeti, zahvaljuje za uslišane molitve i preporučuje u potrebama sebe i svoje, obitelji i narod, Crkvu i svijet. Tome ste najbolji dokaz i svjedoci vi, draga braćo i sestre, večeras okupljeni u Stepinčevoj katedrali.

Naša Crkva i hrvatski narod – slobodno to možemo reći – nerazdvojivo su obilježeni životom i smrću blaženog Alojzija Stepinca. Crkva čuva memoriju svetosti, a nimalo ne iznenađuje što se u mnoštvu svjedoka, u memoriji hrvatskog vjerničkog narodnog bića, duboko utisnuo i ostao živjeti spomen na blaženog Alojzija. Bog ga je pozvao, a on se odazvao i postao simbolom hrvatskoga katoličkog identiteta.

Blaženi i uskoro sveti papa Ivan Pavao II. označio je hrvatskom narodu blaženog Alojzija Stepinca kao neku vrstu kompasa pomoću kojeg se treba orijentirati, a kao glavne točke Papa je spomenuo: vjeru u Boga, poštivanje čovjeka, ljubav prema svima sve do opraštanja, jedinstvo s Crkvom kojoj je na čelu Petrov nasljednik (usp. Homiliju u Mariji Bistrici, 3. listopada 1998.).

5. Dragi vjernici, potrebno je danas biti ovdje, uz blaženog Alojzija, da bismo osjetili otkucaje povijesnog bila naših korijena, da bismo osvježili tragove nade za našu budućnost. Naime, u razdoblju samoobrane od komunističkog totalitarizma, predvođen blaženim Alojzijem, hrvatski je narod prošao hod duhovnog sazrijevanja zahvaljujući kojemu nisu podcijenjene bitne vrjednote za ljudski život, a učvršćeno je uvjerenje da je jedini Bog vrhovni jamac našega pojedinačnog i narodnog dostojanstva, kao i naših prava.

Stoga ovdje se obnavlja nacionalni spomen prijednog puta, utemeljen na Bogu i njegovoj spasiteljskoj milosti, koja je djelovala u našoj prošlosti. Stepinac je polazište od kojega treba uvijek iznova započinjati, na njemu se treba nadahnjivati, učvršćivati, orijentirati, da bi nam se otvorili obzori budućnosti.

Dobro to zna naš hrvatski narod. On čuva svoju memoriju koja se ne može svesti samo na nabranje određenih podataka. Hrvatski narod ima duboku svijest vlastitoga dostojanstva. Ta se svijest oblikovala tijekom bremenite povijesti u obrani križa slavnog i slobode zlatne. Duša ovog naroda zna kako se slavi i brani život, kako se prihvaća smrt, kako se čuva i cijeni obitelj te njeguje rodbinske veze, kako se pomaže potrebnima i siromašnima; ovaj narod poznaje solidarnost, poštuje nedjelju, raduje se blagdanima i slavljinama, moli se Bogu i časti Presvetu Bogorodicu Mariju.

6. To je hrvatski katolički identitet. Njega je blaženi Alojzije opisao ovako: »Nema sumnje, da je jedna od najljepših odlika hrvatskog narodnog bića u prošlosti bila nastojanje kako bi svoj narodni život doveo u sklad s načelima objavljene istine Božje. I to ne samo onda, kad je iz toga mogao izbijati koristi, nego i onda kada mu je to bilo gorko« (*J. BATELJA – C. TOMIĆ [prir.], Alojzije Kardinal Stepinac, nadbiskup zagrebački. Propovijedi, govori, poruke [1941-1946], Zagreb 1996., str. 98*).

Braćo i sestre, hrvatskom je identitetu suprotan importirani, umjetni identitet, koji se u posljednje vrijeme uporno promiče, a načinjen je navodno na temelju znanstvenih dostignuća, no skrojen je u stvari po potrebi i koristi privatnih sektora. Njegovi promicatelji, nezadovoljni našom Domovinom, željeli bi reinterpretirati njezinu povijest, iskrivljujući našu prošlost. U suočenju s takvim ideologijama, duša hrvatskog naroda progovara kako nije potrebno slušati one koji nastoje zamijeniti stvarnost s idejama.

Naš narod ima dušu i ako govorimo o duši jednog naroda, mislimo na način kako se vidi stvarnost, na način kako narod spontano reagira, na kritičnu svijest koju on nosi u sebi. Ta se svijest osjeća, ona se očituje, samo je potrebno dijeliti sudbinu naroda i osjećati bilo njegova pulsa. Biti s narodom, njemu pripadati, omogućuje da se pravo shvati poruka njegove povijesti, bitne oznake njegova identiteta.

U svakom pak pristupu, posebno u tako osjetljivom poslu osvjetljavanja prošlosti, važna je ne samo stručna osposobljenost, nego i poštenje. Današnje često pozivanje na stručnost kao da želi sakriti glavnu poteškoću u kojoj se nalazimo, a to je nedostatak osjetljivosti i ljubavi prema bližnjima, te u konačnici – poštenje.

Blaženi Alojzije u više je navrata upozoravao na to. Među ostalim je rekao i sljedeće: »Današnju ogromnu bijedu u svijetu nije rodilo toliko neznanje koliko u prvom redu nepoštenje. I današnju bijedu u svijetu neće odstraniti samo znanje, nego u prvom redu povratak zakonu Božjemu« (*Govor prigodom blagoslova kamena temeljca Trgovačke akademije u Zagrebu, 4. srpnja 1936., u: IDEM, str. 113*).

7. Dragi vjernici, najbolji način da se narodom gospodari, nastojanje je da se ljude dezorijentira neprestanim poticanjem unutarnjih podjela i sukoba, rastresajući ih zavodljivim vijestima kako se ne bi usredotočili na svakidašnja životna pitanja, gdje je rastuća nezaposlenost na prvom mjestu.

Zanimljivo je da danas imamo više informacija no ikada, a u stvari ipak ne znamo što se događa, što je iza onoga o čemu se govori. Preobilje globalnih informacija, koje su dobro kontrolirane, prilagođene, reinterpretirane, zatrpava dušu probranim i doziranim podacima i slikama, bez da se omogući produbljenje spoznaje. Miješa se stvarnost s prividom i dobro serviranim porukama u službi ciljane propagande; nude se iluzije, a ubija nadu.

Ali, hvala Bogu, naš narod poznaje praksu tihog hoda u svakidašnjici. To je naučio u teškim vremenima. Narod je naučio odolijevati, poznaje bolnu i mirnu šutnju, ali zna prepoznati i trenutke kada treba progovoriti te se javno i hrabro zauzimati za opće dobro.

8. Mi dobro znamo da je život i smrt blaženog Alojzija donio bezbroj plodova našoj Crkvi i Domovini. Njegovom zagovoru posebno preporučujemo i Drugu sinodu Zagrebačke nadbiskupije.

Kako je samo čudesno vidjeti da se Blaženikov život, njegovo služenje Bogu i Crkvi protegnulo tijekom desetljeća. Kako je samo lijepo vidjeti da je spomen na njega iznjedrio naraštaje vjernika, posebno mladih, koji svjedoče svoju vjeru u novim okolnostima, zalažući se za istinu i vrijednosti za koje je on trpio, želeći dobro svom narodu i svakom čovjeku.

Od prošlogodišnjega slavlja živjeli smo iznimnu godinu, koje su dani nerijetko bili ispunjeni brigom za živote najbližih, ne samo na razini gospodarskih poteškoća, nego i na razini pokušaja da se obescijeni obitelj, da se u području odgoja i obrazovanja unesu pogubna polazišta za naš narod i državu.

Glede tih pitanja nadbiskup Stepinac je u svoje vrijeme zauzeo jasan stav. On poručuje: »Temelj na kojemu počivaju narod i čovječanstvo jest bez sumnje obitelj. [...] Ako hoćemo urediti obitelj, valja je dakako osvijetliti prije svega sa religioznog i moralnog stanovišta, ali i sa pravnog, ekonomskog, povijesnog, pedagoškog, higijenskog i socijalnog, kako bi se obitelj uzmogla urediti tako, da što lakše postigne svrhu namijenjenu joj od Stvoritelja svijeta... Crkva pak katolička, koja je oduvijek bila nositeljica reda i mira, neće ni ubuduće zatajiti, niti ostati po strani kad se bude radilo o pitanjima od tolike važnosti, kao što je pitanje obitelji« (*Nagovor na otvorenju Hrvatskog socijalnog tjedna*, 25. listopada 1937., u: J. BATELJA [ur.], *Alojzije Stepinac, nadbiskup zagrebački: propovijedi, govori, poruke [1934.-1940.]*, Zagreb 2000., str. 191).

Uistinu, kao da se ispunila ta Blaženikova riječ, jer Crkva u naše vrijeme nije ostala po strani. Štoviše, očitovala se u svojoj ljepoti, poglavito glede vjernika laika koji svjedoče svoju vjeru, koji su poučeni i svjesni odgovornosti svoga poziva u Crkvi i svijetu. Naime, Crkva ne može vršiti svoje poslanje, ako ne očituje cjelinu Kristova tijela. Tom tijelu pripadaju svi vjernici, što se iz dana u dan pokazuje sve važnijim za djelovanje Crkve.

9. Draga braćo i sestre, taj Blaženikov zov i mi ponavljamo u ovome vremenu. Snaga za to živi u nama, u našim savjestima, u našoj kršćanskoj dobroti koja ima izvor u Bogu. Važno je da se ne bojimo; važno je da se usudimo graditi jedinstvo i ne prestanemo jedni drugima biti sigurni oslonci u istini.

Hrvatska domovina ne živi lake trenutke. I u prošlosti smo se suočavali s teškim nevoljama i naučili biti strpljivi. Svaki od nas vjernika u tome treba početi od sebe. To je najviše što možemo učiniti, da nas ne zarobe prijetnje i strah. A Božje zrno neće nikada prestati probijati zemlju i donositi rod. Ono je osnaženo ljubavlju i mučeničkom krvlju blaženoga Alojzija.

Dragi štovatelji blaženoga Alojzija, Božja je dobrota velika i Božje milosrđe neizmjereno. Pohodi Svemogućeg događaju se uvijek u pravi trenutak. Radost i utjeha beatifikacije prije šesnaest godina bila je izvor novog blagoslova za Crkvu i hrvatski narod.

A sada s velikim pouzdanjem molimo nebeskog Oca da čašću svetaca sveopće Crkve uresi slugu svoga blaženog Alojzija kako bi nam bio još svjetlijim primjerom u čašćenju Boga i nesebičnom služenju njegovu narodu.

Blaženi Alojzije, tvome zagovoru preporučujemo naš hrvatski narod i domovinu nam Hrvatsku. Amen.